

Heikki Hyvönen

1943–2000

Tutkija Heikki Hyvönen poistui keskuudestamme joulukuun 11 päivänä vuonna 2000.

Heikki Antero Hyvönen oli syntynyt Pyhäjärvellä (Ol.) 12. heinäkuuta 1943. Tultuaan ylioppilaaksi keväällä 1965 hän kirjoittautui Helsingin yliopistoon, jossa hän suoritti vuonna 1971 hum. kand. -tutkinnon pääaineenaan suomen kieli. Vuonna 1973 hän täydensi opintojaan Suomen ja Skandinavian historian (cl) tutkinnolla.

Valtaosa Heikki Hyvösen yli kolmekymmenvuotisesta elämäntyöstä liittyi Muinaistieteellisen toimikunnan ja sitä seuranneen Museoviraston sekä Suomen kansallismuseon toimintaan. Työuransa hän aloitti vuonna 1967 Helsingin yliopiston taidehistorian laitoksen kirjaston harjoittelijana, josta toimesta hän siirtyi samana vuonna Pohjanmaan museoon harjoittelijaksi. Seuraavana vuonna hän tuli tutkimusapulaiseksi Muinaistieteellisen toimikunnan historialliselle osastolle. Vuodesta 1974 Hyvönen toimi kuolemaansa asti Museoviraston historian yksikön tutkijana.

Monivuotinen työskentely ensin professori Riitta Pykkäsen alaisena ja sittemmin fil. maist. Marja Mäkelän johdolla takasi hänelle parhaan mahdollisen koulutuksen kulttuurihistoriallisen esineistön parissa. Pykkäksellä oli tapana ottaa mukaansa koko nuori polvi käydessään esimerkiksi varastoissa, konservointilaitoksella tai näyttelytiloissa. Tällöin hän asiantuntevasti pohdiskeli interiööreihin ja yksittäisiin esineisiin ja niiden syy-yhteyksiin liittyviä ongelmia. Koulutukseen kuului alusta lähtien työskentelyä esineiden kanssa: varastojen inventointia, luettelointia ja avustamista näyttely-

toiminnassa. Ajattelutapa, että kaiken lähtökohtana museossa on itse esine ja että sen avulla pyritään laajemmin tulkitsemaan ihmisen esineellistä ympäristöä eri aikoina, juurtui varhain myös Heikki Hyvösen mieleen.

Hänen toimintansa museoalalla oli moninaista. Hyvösen tunnettiin ennen kaikkea keramiikan ja posliinin asiantuntijana, jolla alueella hän on saavuttanut myös kansainvälistä arvostusta. Hänen laaja asiantuntemuksensa ulottui myös mm. huonekaluihin ja kirkolliseen esineistöön. Hyvösen julkaisuista useat kuuluvat alan perusteoksiin. Erityisesti näitä ovat *Venäläistä posliinia: Vera Saarelan kokoelma* (1982), *Suomalaista keramiikkaa* (1983), *Kiinalaista posliinia Suomessa* (1986) ja *Länsieuroopalaista posliinia: Vera Saarelan kokoelma* (1989). Hyvönen kirjoitti lukuisia artikkeleita eri julkaisuihin, mm. sarjoihin *Suomen Museo* ja *Suomen kirkot*.

Hyvösen suunnittelemista ja toteuttamista näyttelyistä mainittakoon ensisijaisesti Suomen kansallismuseon näyttely Kiinalaista posliinia Suomessa (1986). Hän osallistui myös muiden museoiden näyttelyiden tekoon, kuten Heinolan kaupunginmuseon näyttelyihin Kustaa III:n aikaan (1992), Empire (1994), Kartanon kätöistä keramiikkaa 200 vuoden ajalta (1995), Rokokoo (1996) ja Venäläisiä huonekaluja (1998). Hänellä oli suuri osuus heinäkuussa 2000 avatun Kansallismuseon uuden näyttelipanon suunnittelussa ja esinevalinnoissa.

Hyvönen osallistui vuosien mittaan lukuisien suomalaisten kartanoiden, kirkkojen ja julkisten rakennusten sekä yksityiskotien historiallisen esineistön tutkimiseen ja dokumentointiin. Tämän työn tuloksena on Museoviraston historian yksikön arkistoissa lukuisa määrä inventointikertomuksia kuva-aineistoihin.

Hän asetti asiantuntemuksensa lukuisissa eri yhteyksissä myös suuren yleisön käyttöön, toimien antiikkiasiantuntijana useita vuosia mm. *Glorian Antiikki*, *Kotiliesi* sekä *Koti ja Keittiö* -lehdissä. Näyttely- ja lehtikirjoittelun ohella hän piti jatkuvasti esitelmiä aiheinaan esinetutkimuksen eri osa-alueet.

Hyvönen syvensi erityisalansa posliinin tuntemusta apurahojen turvin useilla opintomatkoilla. Vuonna 1979 hän tutustui venäläiseen posliiniin Moskovassa ja Leningradissa, 1984 hollantilaiseen keramiikkaan mm. Amsterdamissa ja Delftissä, 1985 ruotsalaisten kokoelmien kiinalaiseen posliiniin Tukholmassa ja Lindköpingissä, 1986 unkarilaiseen posliiniin mm. Budapestissä, Pecsissä ja Herendissä, 1987 puolalaiseen mm. Varsovassa ja Krakovassa sekä vuonna 1988 tanskalaisen keramiikkaan.

Heikki Hyvönen ei vetänyt tarkkaa rajaa työn ja yksityiselämän välillä. Hänen harrastuksistaan ensisijalla olivat antiikkiesineet. Alan ihmisten parissa häntä pidettiin aina valmiina yhteistyöhön ja henkilönä, jolta aina tarvittaessa sai apua.

Raimo Fagerström